

การพัฒนาชุดพัฒนาวิชาชีพครูในด้านการจัดการเรียนรู้ให้แก่นักเรียน
ที่มีความต้องการพิเศษในชั้นเรียนเรียนรวม

Development of Teacher Professional Development Package in
Teaching Students with Special Needs in Inclusive Classrooms

สุธาวลัย หาญขจรสุข

อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

E-mail: suthawan@g.swu.ac.th

ชนิดา มิตรนันท์

อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

E-mail: chanidam@g.swu.ac.th

ประพิมพ์พงศ์ วัฒนะรัตน์

อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

E-mail: nangfa2514p@gmail.com

กนกพร วิบูลพัฒนะวงศ์

อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

E-mail: kanokpornv@g.swu.ac.th

ดารณี ศักดิ์ศิริผล

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

E-mail: daranee.swu@gmail.com

พัชรีวรรณ คุณชื่น

อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

E-mail: patchreewan.swu@gmail.com

จิรพัฒน์ ศิริรักษ์

อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

E-mail: cheerapat@g.swu.ac.th

ทมลลา บุญกาญจน์

นักวิชาการอิสระ

E-mail: tamalaatsatit@gmail.com

Suthawan Harnkajornsuk

Lecturer, Faculty of Education, Srinakharinwirot University

Chanida Mitranun

Lecturer, Faculty of Education, Srinakharinwirot University

Prapimpong Wattanarat

Lecturer, Faculty of Education, Srinakharinwirot University

Kanokporn Vibulpatanavong

Lecturer, Faculty of Education, Srinakharinwirot University

Daranee Saksiriphol

The Graduate School of Srinakharinwirot University

Patchareewan Khunchun

Lecturer, Faculty of Education, Srinakharinwirot University

Cheerapat Sirirak

Lecturer, Faculty of Education, Srinakharinwirot University

Tamala Boonyakarn

Independent Scholar

รับเข้า: 25 มีนาคม 2565 แก้ไข: 4 เมษายน 2565 ตอรับ: 23 เมษายน 2565

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาชุดพัฒนาวิชาชีพครูในการจัดการเรียนรู้ให้แก่นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในชั้นเรียนเรียนรวม (TPDP) แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาตนด้านการจัดการเรียนรู้ให้แก่เรียนที่มีความต้องการพิเศษ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน 325 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยค่าดัชนี PNI modified ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาชุด TPDP โดยใช้การเรียนรู้จากกรณีศึกษา ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาพิเศษ จำนวน 3 คน ทำการประเมินความเหมาะสมของชุดพัฒนาฯ วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้ชุด TPDP กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ครูผู้สอนในระดับประถมศึกษา จำนวน 17 คน ทดลองใช้ชุด TPDP เป็นเวลา 10 สัปดาห์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics)

ผลการวิจัย พบว่า ชุดพัฒนานาวิชาชีพรู้ในการจัดการเรียนรู้ให้แก่แก่นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในชั้นเรียนเรียนรวม ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ความเข้าใจลักษณะความต้องการพิเศษ การวิเคราะห์ผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษในชั้นเรียนเรียนรวม การปรับวิธีการจัดการเรียนรู้ การปรับสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ และการปรับวิธีการประเมินผลการเรียน โดยชุด TPDP มีประสิทธิภาพทำให้ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูหลังใช้ชุดพัฒนานาวิชาชีพรู้ สูงกว่าก่อนการใช้ชุด TPDP

คำสำคัญ: การศึกษาพิเศษ การพัฒนานาวิชาชีพรู้ ชุดการสอน เรียนรวม

Abstract

The purpose of this research was to develop a teacher professional development package (TPDP) in the field of learning management for students with special needs in inclusive classes. This research was divided into 3 phases. Phase 1 teachers' needs assessments on self-development in learning management for students with special needs. The sample group included 325 primary school teachers under the Bangkok Elementary Education Service Area Office, were obtained by stratified random sampling. Data was collected by using questionnaires and analyzed by using PNI modified Index. Phase 2: TPDP development using case-based learning. The informants consisted of 3 special education experts assessing the suitability of the TPDP kit. Data was analyzed by means and standard deviation. Phase 3: TPDP kit trial. The participants consisted of 17 teachers in elementary schools, tried the TPDP kit for 10 weeks. Data was analyzed by using descriptive statistics.

The results showed that the TPDP kit consists of 5 areas: understanding of special needs characteristics; analysis of special needs learners in inclusive classroom; adjusting learning management methods; adjusting the learning environment; and adjusting learning assessment methods. The TPDP kit was effective in enhancing the teacher's ability to manage learning after using the TPDP kit higher than before using the TPDP kit.

Keywords: special education, teacher professional development, professional development package, inclusive education

บทนำ

จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 2 ว่าด้วยสิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา มาตรา 10 ระบุ การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคล มีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้หรือมีร่างกายพิการหรือทุพพลภาพ หรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายและให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2546) ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดบุคคลที่มีความบกพร่องทางการเห็น บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือสุขภาพ บุคคลที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ บุคคลที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา บุคคลที่มีปัญหาทางพฤติกรรมและอารมณ์ บุคคลออทิสติก และบุคคลพิการซ้อน ในปัจจุบันมีจำนวนเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ (เด็กที่มีความต้องการพิเศษ เด็กพิการ และเด็กด้อยโอกาส) ในโรงเรียนเฉพาะ ศูนย์การเรียนรู้ และเรียนร่วมในโรงเรียน ประมาณ 341,000 คน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2559) จากรายงานจำนวนนักเรียนพิการเรียนรวม รวมทุกสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา แยกตามระดับชั้นจะพบว่า นักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษที่มีจำนวนมากมี 4 ประเภท ได้แก่ นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา (Mild Mental Retardation หรือ Mild Intellectual Disability) พฤติกรรมและอารมณ์ (Emotional and Behavioral Disorders) มีปัญหาทางการเรียนรู้ (Learning Disabilities) และออทิสติก (Autistic) (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2559) เรียนอยู่ในชั้นเรียนปกติทั่วไป ทำให้กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศนโยบายในปี พ.ศ. 2559 ว่าต้องสร้างความร่วมมือด้านการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ โดยมีจุดเน้นประกอบด้วยด้านผู้เรียน 3 ด้าน คือ การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม การจัดการศึกษาแบบเรียนรวม และการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ และจุดเน้นด้านครู คือ ส่งเสริมศักยภาพและพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายให้ทุกโรงเรียน ทั้งในระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษารับบุคคลดังกล่าวเข้าเรียนและจัดการศึกษาให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2559) อย่างไรก็ตาม การจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษทุกประเภทในโรงเรียนรวมยังไม่สามารถทำได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร เนื่องจากบุคลากรยังขาดความรู้ความเข้าใจ ขาดทักษะการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาหลักสูตรสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมสอดคล้องกับความจำเป็นของเด็กแต่ละคน

ในการขับเคลื่อนแผนพัฒนาจัดการศึกษาสำหรับคนพิการนั้น ได้ให้ความสำคัญในการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องด้านต่าง ๆ ในสถานศึกษาให้ได้รับสิทธิและโอกาสทางการศึกษาเสมอกัน โดยได้จัดการศึกษาให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้เรียนร่วมกับนักเรียนปกติในรูปแบบ “เรียนร่วม” เพื่อให้เด็กได้พัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคม รวมทั้งสามารถช่วยเหลือตนเองได้ เพื่อให้คนพิการและเด็กที่มีความต้องการพิเศษในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ได้รับการศึกษาทุกรูปแบบทุกระดับอย่างมีคุณภาพและทั่วถึง ตามแนวทางการจัดการเรียนร่วมนั้นการส่งเสริมศักยภาพให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานทุกแห่งมีการจัดการเรียนร่วมนอย่างเป็นระบบ มีการพัฒนาหลักสูตรสำหรับเด็กพิเศษแต่ละประเภท จัดทำแนวทางการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาระบบสนับสนุน การส่งเสริมศักยภาพบุคลากรและการทำงานร่วมกับผู้ปกครอง ซึ่งในส่วนของเด็กพิเศษกลุ่มที่มองไม่เห็นเป็นที่ประจักษ์ ได้เสนอกฎกระทรวงหลักสูตรห้องเรียนคู่ขนานและห้องเสริมการศึกษาด้วย นอกจากนี้ ควรจัดให้มีระบบและกลไกการคัดกรองเด็กที่มีความต้องการพิเศษในพื้นที่ด้วยเครื่องมือที่มีมาตรฐานและมีความรู้ความเข้าใจในการใช้เครื่องมือคัดกรอง พร้อมทั้งมีระบบการช่วยเหลือนักเรียนในเบื้องต้นตั้งแต่เริ่มเข้าเรียน เพื่อสร้างความเข้าใจและร่วมกันช่วยเหลือเด็กอย่างถูกต้อง รวมทั้งมีการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาตามกลุ่มประเภทความพิการทั้งระบบ รวมทั้งพัฒนาระบบการเชื่อมโยงตั้งแต่เด็กแรกเกิดเพื่อส่งต่อสถานศึกษา และแนวทางการผลิตและพัฒนาครูที่สอดคล้องกับสถานการณ์ของผู้เรียนในปัจจุบัน

การผลิตครูให้มีคุณภาพจำเป็นต้องพัฒนาครูให้มีคุณลักษณะที่สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงและความต้องการของสังคม ซึ่งในปัจจุบัน การจัดการศึกษาในประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความแตกต่างหลากหลายมากขึ้น ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่ครูทุกคนในโรงเรียนต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ และมีบทบาทในการร่วมมือกับครูการศึกษาพิเศษ และผู้ปกครอง ในการช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษให้ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพและสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของผู้เรียน ให้สามารถพัฒนาตนเองจนสามารถพึ่งพาตนเองและทำประโยชน์ให้แก่สังคมส่วนรวมได้ ในการพัฒนาวิชาชีพครูประจำการนั้นอาจใช้การเรียนรู้แบบกรณีศึกษา (case-based learning) ซึ่งเป็นการเรียนรู้แบบการเรียนรู้เชิงรุก (active learning) มีการอภิปราย การระดมสมองที่เกี่ยวข้องกับกรณีศึกษา ใช้การคิดระดับสูง และก่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน ซึ่งทำให้ครูเข้าใจแนวคิดต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการศึกษากรณีศึกษา และสามารถเชื่อมโยงทฤษฎีและความรู้สู่การปฏิบัติ การแก้ปัญหาจากสถานการณ์จริง ซึ่งสอดคล้องกับ Ingrid Helleve, Liv Eide, and Marit Ulvik (2021) ที่กล่าวว่า การใช้กรณีศึกษาในการพัฒนาวิชาชีพครูเป็นการเตรียมความพร้อมให้ครูในการเผชิญสถานการณ์ที่ใหม่หรือไม่คุ้นเคย มีการคิดวิเคราะห์ เสนอแนวทางแก้ไขปัญหาดัดสนใจ มีการสะท้อนคิดจากผลของทางเลือก และการเรียนรู้แบบกลุ่ม ซึ่งทำให้ครูสามารถนำความรู้มาใช้ในสถานการณ์จริงหรือเชื่อมโยงทฤษฎีเข้ากับการฝึกภาคปฏิบัติได้

จากสภาพปัญหาดังกล่าว คณะผู้วิจัยจึงเห็นสมควรดำเนินการโครงการวิจัย การพัฒนาชุดพัฒนาวิชาชีพครูในด้านการจัดการเรียนรู้ให้แก่นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในชั้นเรียนเรียนรวม เพื่อเป็นช่องทางในการพัฒนาวิชาชีพครูสำหรับบุคลากรทางการศึกษาพิเศษ รวมถึงเป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับนิสิต นักศึกษา และผู้สนใจทั่วไป อันจะส่งผลต่อนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนเรียนรวมให้ได้รับการศึกษาและการพัฒนาที่เหมาะสม สอดคล้องกับศักยภาพของแต่ละบุคคล

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อพัฒนาชุดพัฒนาวิชาชีพครูในด้านการจัดการเรียนรู้ให้แก่นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในชั้นเรียนเรียนรวม (TPDP)

วิธีการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ซึ่งประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ดังนี้คือ

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาความต้องการจำเป็นของครูในด้านการจัดการเรียนรู้ให้แก่เรียนที่มีความต้องการพิเศษในชั้นเรียนเรียนรวม ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ข้าราชการครูและพนักงานราชการที่ปฏิบัติหน้าที่สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร (สพป.กทม.) จำนวน 37 โรงเรียน เป็นข้าราชการครู จำนวน 1,206 คน และพนักงานราชการ จำนวน 64 คน รวมทั้งสิ้น 1,270 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 2 กรกฎาคม 2562) (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร, 2562)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ข้าราชการครูและพนักงานราชการที่ปฏิบัติหน้าที่สอน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร (สพป.กทม.) โดยใช้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างของทาโร ยามาเน่ ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% (Yamane, 1967) จำนวน 316 คน และมีการเก็บข้อมูลเพิ่มอีก 50% เพื่อป้องกันการสูญหายของข้อมูล รวมทั้งสิ้น 474 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) ดังนี้

1. ผู้วิจัยใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดของโรงเรียนเป็นเกณฑ์ในการแบ่ง ได้แก่ โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ โรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลาง (โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานครไม่มีโรงเรียนขนาดเล็ก)
2. ผู้วิจัยใช้การสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยใช้โรงเรียนเป็นหน่วยของการสุ่ม (cluster) จากนั้นผู้วิจัยสุ่มโรงเรียนโดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) ได้โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน

3 ขนาด ได้แก่ โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 4 โรงเรียน โรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 5 โรงเรียน และโรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 4 โรงเรียน รวมจำนวน 13 โรงเรียน โดยแต่ละโรงเรียนจะเก็บข้อมูลกับครูผู้สอนทุกคน ประกอบด้วย ครูที่เป็นข้าราชการครู และพนักงานราชการ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามความต้องการพัฒนาวิชาชีพด้านการจัดการเรียนรู้ให้แก่นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในชั้นเรียนเรียนรวมของครูประจำการโดยใช้แนวคิดของหลักสูตรการฝึกอบรมครูด้านการสอนคนพิการ พุทธศักราช 2561 และรายวิชา ศษ332 การศึกษาพิเศษ ในหลักสูตรการศึกษามัธยมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เป็นกรอบแนวคิดในการสร้างข้อคำถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป และตอนที่ 2 ความต้องการพัฒนาวิชาชีพด้านการจัดการเรียนรู้ให้แก่นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในชั้นเรียนเรียนรวมของครูประจำการ เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 12 ข้อ ที่มีคุณภาพด้านความตรงตามเนื้อหา (Content validity) โดยทุกข้อคำถามมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.60–1.00 (สมบุรณ์ สุริยวงศ์, 2550) จากนั้นนำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับครูผู้สอนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ จำนวน 36 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของ Cronbach (สมบุรณ์ สุริยวงศ์, 2550) ได้ค่าความเชื่อมั่นสภาพที่คาดหวังทั้งฉบับเท่ากับ 0.97 และค่าความเชื่อมั่นสภาพที่เป็นจริงทั้งฉบับเท่ากับ 0.95

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามความต้องการพัฒนาวิชาชีพด้านการจัดการเรียนรู้ให้แก่เรียนที่มีความต้องการพิเศษในชั้นเรียนเรียนรวม ทั้งรูปแบบออนไลน์ และเอกสาร โดยผู้ตอบสามารถเลือกตอบรูปแบบใดก็ได้เพียง 1 รูปแบบ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของแบบสอบถาม โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) แจกแจงความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) และวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพความคาดหวังและความเป็นจริงของความต้องการจำเป็นด้านการจัดการศึกษาพิเศษ และจัดลำดับความต้องการจำเป็นโดยวิธี priority need index (PNImodified) (สุวิมล ว่องวานิช, 2558)

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของชุดพัฒนาวิชาชีพครูในด้านการจัดการเรียนรู้ให้แก่เรียนที่มีความต้องการพิเศษในชั้นเรียนเรียนรวม มีขั้นตอนดังนี้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. นำผลการประเมินความต้องการจำเป็นของครูในด้านการจัดการเรียนรู้ให้แก่เรียนที่มีความต้องการพิเศษในชั้นเรียนเรียนรวมจากสภาพที่เป็นจริง และสภาพที่คาดหวังที่เรียงลำดับความ

ต้องการจำเป็นอย่างยิ่งจากการศึกษาขั้นตอนที่ 1 มาสร้างโครงสร้างชุดพัฒนาวิชาชีพครูฯ แบ่งเป็น (1) กำหนดหลักการและเหตุผล สภาพปัญหา และความต้องการจำเป็น (2) กำหนดจุดมุ่งหมายของชุดพัฒนาวิชาชีพครูฯ และ (3) กำหนดหน่วยการเรียนรู้ แบ่งเป็น 5 หน่วยการเรียนรู้ ประกอบด้วย คำอธิบายเนื้อหาวิชา ได้แก่ 1) ด้านความเข้าใจลักษณะความต้องการพิเศษ 2) ด้านการวิเคราะห์ผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ ในชั้นเรียนเรียนรวม 3) ด้านการปรับวิธีการจัดการเรียนรู้ 4) ด้านการปรับสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ และ 5) ด้านปรับวิธีการประเมินผลการเรียน วัตถุประสงค์ของหน่วยการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ และวิธีการฝึกอบรม เช่น การทำกิจกรรมกลุ่มย่อย การอภิปรายกรณีศึกษา การสะท้อนการจัดการเรียนรู้ระหว่างครูที่เป็นผู้เข้าร่วมวิจัยในโรงเรียนเดียวกัน สื่อประกอบการฝึกอบรม และการวัดและประเมินผล เป็นต้น

2. นำโครงสร้างชุดพัฒนาวิชาชีพครูฯ ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ประเมินคุณภาพของชุดพัฒนาวิชาชีพครูฯ ในด้านการจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในชั้นเรียนเรียนรวม โดยใช้เกณฑ์การประเมินความเหมาะสมเป็นรายข้อ คือได้คะแนนเฉลี่ย 3.50 ขึ้นไป ส่วนข้อที่คะแนนเฉลี่ยต่ำกว่า 3.50 ให้พิจารณาปรับปรุงชุดพัฒนาวิชาชีพครูฯ ในประเด็นนั้นต่อไป (สมบูรณ์ สุริยวงศ์, 2550)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบประเมินความเหมาะสมของส่วนประกอบในชุดพัฒนาวิชาชีพครูฯ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ เหมาะสมมากที่สุด เหมาะสมมาก เหมาะสมปานกลาง เหมาะสมน้อย และเหมาะสมน้อยที่สุด จำนวน 8 ประเด็น ได้แก่ สภาพปัญหาและความจำเป็นมีเหตุผลควรที่จะพัฒนาชุดพัฒนาวิชาชีพครู หลักการและเหตุผลของชุดพัฒนาวิชาชีพครู จุดมุ่งหมายของชุดพัฒนาวิชาชีพครู โครงสร้างของชุดพัฒนาวิชาชีพครู แนวทางการประเมินชุดพัฒนาวิชาชีพครูในภาพรวม เนื้อหาของชุดพัฒนาวิชาชีพครู กิจกรรมในชุดพัฒนาวิชาชีพครู

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: SD)

ขั้นตอนที่ 3 ทดลองใช้และปรับปรุงชุดพัฒนาวิชาชีพครูฯ ในด้านการจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในชั้นเรียนเรียนรวม มีขั้นตอนดังนี้

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ข้าราชการครูและพนักงานราชการที่ปฏิบัติหน้าที่สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร (สพป.กทม.) จำนวน 17 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง โดยมีเกณฑ์การคัดเลือก คือ เป็นครูที่มีนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในชั้นเรียน ไม่ได้จบการศึกษาด้านการศึกษาพิเศษ อายุการปฏิบัติงานตั้งแต่ 2-8 ปี และสมัครใจเข้าร่วมการทดลองจนจบโครงการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) ชุดพัฒนาวิชาชีพครูฯ 2) แบบประเมินตนเองด้านความรู้ความเข้าใจด้านการจัดการเรียนรู้ให้แก่นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่ 5 หมายถึง ผู้เข้ารับการฝึกอบรมคิดว่าตนมีสมรรถนะหลักในระดับมากที่สุด จนถึง 1 หมายถึง ผู้เข้ารับการฝึกอบรมคิดว่าตนมีสมรรถนะหลักในระดับน้อยที่สุด นำแบบประเมินที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) และความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ นำผลที่ได้มาวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (The Index of Item-Objective Congruence: IOC) พบว่า แบบประเมินตนเองตามสมรรถนะหลักมีค่าระหว่าง 0.67–1.00 และนำไปทดลองใช้ (Try-out) กับครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริงในการศึกษา จำนวน 36 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของ Cronbach ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.96 3) แบบทดสอบความเข้าใจในการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เป็นแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ค่าความยากง่ายของแบบทดสอบเท่ากับ 0.26–0.76 ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.30–0.57 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.82

การเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบแผนการดำเนินการทดลองแบบกลุ่มเดียววัดก่อนและหลังทดลอง (One group pre-test and post-test design) มีขั้นตอนดังนี้

1. ทำการทดสอบก่อนเรียนโดยใช้แบบทดสอบความเข้าใจในการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ โดยใช้การทดสอบออนไลน์ แบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ
2. ผู้วิจัยอบรมวิธีการใช้ชุดพัฒนาวิชาชีพครูฯ ในการจัดการจัดการเรียนรู้ให้แก่เรียนที่มีความต้องการพิเศษในชั้นเรียนเรียนรวมให้แก่กลุ่มเป้าหมาย โดยให้กลุ่มเป้าหมายศึกษาด้วยตนเองตามความสะดวก ซึ่งผู้วิจัยให้ระยะเวลาศึกษา หน่วยการเรียนรู้ละ 2 สัปดาห์ จำนวน 5 หน่วยการเรียนรู้รวมทั้งสิ้น 10 สัปดาห์ หากกลุ่มเป้าหมายมีปัญหาหรือข้อสงสัยสามารถสอบถามผู้วิจัยได้
3. ทำการทดสอบหลังเรียนโดยใช้แบบทดสอบความเข้าใจในการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ โดยใช้การทดสอบออนไลน์ แบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ภายหลังเสร็จสิ้นการศึกษาทุกหน่วยการเรียนรู้

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: SD)

ผลการวิจัย

1. ผลการประเมินความต้องการจำเป็นของครูในการพัฒนาตนด้านการจัดการเรียนรู้ ให้แก่ นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ

การศึกษาประเมินความต้องการพัฒนาวิชาชีพด้านการจัดการเรียนรู้ให้แก่ นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในชั้นเรียนเรียนรวมของครู โดยการจัดลำดับความต้องการจำเป็น (Need Assessment) การพัฒนาวิชาชีพด้านการจัดการเรียนรู้ให้แก่ นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในชั้นเรียนเรียนรวมของครู ในปัจจุบันและที่ควรจะเป็นด้วยวิธี Priority Needs Index แบบปรับปรุง (PNImodified) คำนวณจากค่าเฉลี่ยของสภาพที่ควรจะเป็น (I) และค่าเฉลี่ยของสภาพที่เป็นจริง (D) เมื่อพิจารณาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาวิชาชีพด้านการจัดการเรียนรู้ให้แก่ นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในชั้นเรียนเรียนรวมของครู ได้ผลดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ลำดับความสำคัญรายด้านของความต้องการจำเป็นของครูในด้านการจัดการศึกษาพิเศษ
ในโรงเรียนเรียนรวม

(n=325)

ด้าน	I	D	I-D	(I-D)/D	ลำดับ
1. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการและกระบวนการช่วยเหลือผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษในชั้นเรียนเรียนรวม	4.256	2.659	1.597	0.601	7
2. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะและความต้องการพิเศษของผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้	4.323	2.716	1.607	0.592	9
3. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะและความต้องการพิเศษของผู้เรียนที่มีภาวะออทิสติก	4.269	2.420	1.849	0.764	1
4. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะและความต้องการพิเศษของผู้เรียนที่มีภาวะสมาธิสั้น	4.424	2.804	1.62	0.578	10
5. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะและความต้องการพิเศษของผู้เรียนที่มีปัญหาพฤติกรรมและอารมณ์	4.358	2.729	1.629	0.597	8

ตารางที่ 1 ลำดับความสำคัญรายด้านของความต้องการจำเป็นของครูในการจัดการศึกษาพิเศษ
ในโรงเรียนเรียนรวม (ต่อ)

(n=325)

ด้าน	I	D	I-D	(I-D)/D	ลำดับ
6. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการคัดกรอง การประเมินความสามารถพื้นฐาน และการวิเคราะห์ผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษในชั้นเรียนเรียนรวม	4.370	2.672	1.698	0.636	5
7. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเลือกและปรับใช้เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อสำหรับผู้เรียนในชั้นเรียนเรียนรวม	4.342	2.590	1.752	0.676	2
8. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการและเทคนิคการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนเรียนรวม	4.339	2.618	1.72	0.657	3
9. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการพฤติกรรมเชิงบวกให้แก่ผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษในชั้นเรียนเรียนรวม	4.361	2.688	1.673	0.622	6
10. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการวัดและประเมินผลในชั้นเรียนเรียนรวม	4.345	2.640	1.705	0.646	4

จากตารางที่ 1 พบว่า ความต้องการจำเป็นของครูในการจัดการศึกษาพิเศษในชั้นเรียนเรียนรวมเรียงลำดับตามความสำคัญ 5 อันดับแรกดังนี้ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะและความต้องการพิเศษของผู้เรียนที่มีภาวะออทิสติก มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด (PNI_{modified}=0.764) รองลงมาคือ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเลือกและปรับใช้เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา สำหรับผู้เรียนในชั้นเรียนเรียนรวม (PNI_{modified}=0.676) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการและเทคนิคการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนเรียนรวม (PNI_{modified}=0.657) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการวัดและประเมินผลในชั้นเรียนเรียนรวม (PNI_{modified}=0.646) และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการคัดกรอง การประเมินความสามารถพื้นฐาน และการวิเคราะห์ผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษในชั้นเรียนเรียนรวม (PNI_{modified}=0.636) ตามลำดับ

2. ผลการสร้างและตรวจสอบประสิทธิภาพชุดพัฒนาวิชาชีพครูในด้านการจัดการเรียนรู้ ให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในชั้นเรียนเรียนรวม

ผู้วิจัยกำหนดเนื้อหาของชุดพัฒนาวิชาชีพเรียงลำดับตามความต้องการและความจำเป็นของครู ร่วมกับข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ ได้หน่วยการเรียนรู้จำนวน 5 หน่วย คือ 1) ด้านความเข้าใจลักษณะความต้องการพิเศษ 2) ด้านการวิเคราะห์ผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษในชั้นเรียนเรียนรวม 3) ด้านการปรับวิธีการจัดการเรียนรู้ 4) ด้านการปรับสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ และ 5) ด้านปรับวิธีการประเมินผลการเรียน แล้วทำการประเมินคุณภาพของชุดพัฒนาวิชาชีพครูในด้านการจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในชั้นเรียนเรียนรวม โดยนำเอาโครงร่างชุดพัฒนาวิชาชีพครูฯ ให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ประเมินความเหมาะสม โดยใช้แบบประเมินโครงร่างชุดพัฒนาวิชาชีพครูในด้านการจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในชั้นเรียนเรียนรวม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ดังข้อมูลที่ปรากฏตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของโครงร่างชุดพัฒนาวิชาชีพครูในด้านการจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในชั้นเรียนเรียนรวม

รายการประเมิน	$\bar{X}$	SD	แปลผล
1. สภาพปัญหาและความจำเป็น มีเหตุผลควรที่จะพัฒนาชุดพัฒนาวิชาชีพครู	5.00	0.00	มากที่สุด
2. หลักการและเหตุผลของชุดพัฒนาวิชาชีพครูมีความเหมาะสม	4.33	0.58	มาก
3. จุดมุ่งหมายของชุดพัฒนาวิชาชีพครูมีความถูกต้องครบถ้วน เหมาะสม	4.67	0.58	มากที่สุด
4. โครงสร้างของชุดพัฒนาวิชาชีพครูมีความเหมาะสม	4.67	0.58	มากที่สุด
5. แนวทางการประเมินชุดพัฒนาวิชาชีพครูในภาพรวมมีความเหมาะสม	4.33	0.58	มาก
6. ชุดพัฒนาวิชาชีพครูมีความเหมาะสมในการนำไปใช้	4.33	0.58	มาก
7. เนื้อหาของชุดพัฒนาวิชาชีพครูมีความถูกต้องครบถ้วน เหมาะสม	4.67	0.58	มากที่สุด
8. กิจกรรมในชุดพัฒนาวิชาชีพครูมีความครบถ้วนเหมาะสม	4.67	0.58	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการประเมินความเหมาะสมของแต่ละองค์ประกอบโครงสร้างชุดพัฒนาวิชาชีพครูฯ ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.33–5.00 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่า 0.58 แสดงว่า ทุกองค์ประกอบของโครงสร้างชุดพัฒนาวิชาชีพครูฯ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อที่ 1 สภาพปัญหาและความจำเป็น มีเหตุผลสมควรที่จะพัฒนาชุดพัฒนาวิชาชีพครูฯ ($\bar{X}=5.00$, $SD=0.00$) และข้อที่ 3 จุดมุ่งหมายของชุดพัฒนาวิชาชีพครูมีความถูกต้อง ครบถ้วน เหมาะสม ข้อที่ 4 โครงสร้างของชุดพัฒนาวิชาชีพครูฯ มีความเหมาะสม ข้อ 7 เนื้อหาของชุดพัฒนาวิชาชีพครูฯ มีความถูกต้อง ครบถ้วน เหมาะสม และข้อ 8 กิจกรรมในชุดพัฒนาวิชาชีพครูมีความครบถ้วนเหมาะสม ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.67$, $SD=0.58$)

3. ผลการใช้ชุดพัฒนาวิชาชีพครูในการจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในชั้นเรียนเรียนรวม

ในการศึกษาผลการใช้ชุดพัฒนาวิชาชีพครูในการจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในชั้นเรียนเรียนรวม ได้ทำการประเมินด้วยการใช้แบบประเมินตนเองในการจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในชั้นเรียนเรียนรวม และแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจด้านการจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในชั้นเรียนเรียนรวม ได้ผลการศึกษาดังต่อไปนี้

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบความรู้ของครูด้านการจัดการศึกษาพิเศษในชั้นเรียนเรียนรวม ก่อนและหลังการใช้ชุดพัฒนาวิชาชีพครู จากแบบประเมินตนเอง

ประเด็นประเมิน	ก่อน			หลัง		
	$\bar{X}$	SD	แปลผล	$\bar{X}$	SD	แปลผล
1. ด้านความเข้าใจลักษณะความต้องการพิเศษ	3.13	0.50	ปานกลาง	4.06	0.25	มาก
2. ด้านการวิเคราะห์ผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษในชั้นเรียนเรียนรวม	2.88	0.50	น้อย	3.94	0.25	ปานกลาง
3. ด้านการปรับวิธีการจัดการเรียนรู้	3.38	0.50	ปานกลาง	4.19	0.40	มาก
4. ด้านการปรับสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้	3.00	0.00	ปานกลาง	4.06	0.44	มาก
5. ด้านปรับวิธีการประเมินผลการเรียน	3.19	0.40	ปานกลาง	4.13	0.50	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า ผลการเปรียบเทียบความรู้ของครูด้านการจัดการศึกษาพิเศษในชั้นเรียนเรียนรวมที่ได้จากแบบประเมินตนเองด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านการจัดการเรียนรู้ให้แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษ หลังการทดลองใช้ชุดพัฒนาวิชาชีพครูฯ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นสูงกว่าก่อนการทดลอง คือ ผู้ใช้ชุดพัฒนาวิชาชีพครูฯ มีความรู้ความเข้าใจทั้ง 5 ด้านเพิ่มขึ้น โดยความรู้ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดหลังการใช้ชุดพัฒนาวิชาชีพครูฯ คือ ด้านการปรับวิธีการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X}=4.19$, $SD=0.40$) รองลงมา คือ ด้านปรับวิธีการประเมินผลการเรียน ($\bar{X}=4.13$, $SD=0.50$) และด้านความเข้าใจลักษณะความต้องการพิเศษ ($\bar{X}=4.06$, $SD=0.25$) ด้านการปรับสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ ($\bar{X}=4.06$, $SD=0.44$) และด้านการวิเคราะห์ผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษในชั้นเรียนเรียนรวม ($\bar{X}=3.94$, $SD=0.25$) แสดงว่า การใช้ชุดพัฒนาวิชาชีพครูสามารถเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจของครูด้านการจัดการศึกษาพิเศษในชั้นเรียนเรียนรวมได้

ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบความรู้ของครูด้านการจัดการศึกษาพิเศษในชั้นเรียนเรียนรวม ก่อนและหลังการใช้ชุดพัฒนาวิชาชีพครูฯ จากแบบทดสอบ

การทดสอบ	n	$\bar{X}$	SD
ก่อนเรียน	17	19.13	1.96
หลังเรียน	17	24.88	1.36

จากตารางที่ 4 พบว่า ผลการเปรียบเทียบความรู้ของครูด้านการจัดการศึกษาพิเศษในชั้นเรียนเรียนรวมที่ได้จากแบบทดสอบด้านความรู้ความเข้าใจด้านการจัดการเรียนรู้ให้แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษ หลังการทดลองใช้ชุดพัฒนาวิชาชีพครูฯ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นสูงกว่าก่อนการทดลอง คือ ผู้ใช้ชุดพัฒนาวิชาชีพครูฯ มีความรู้ความเข้าใจหลังการใช้ชุดพัฒนาวิชาชีพ ($\bar{X}=19.13$, $SD=1.96$) สูงกว่าก่อนการใช้ชุดพัฒนาวิชาชีพ ($\bar{X}=24.88$, $SD=1.36$)

อภิปรายผล

1. การพัฒนาชุดพัฒนาวิชาชีพครูในด้านการจัดการเรียนรู้ให้แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษในชั้นเรียนเรียนรวม มีการศึกษาความต้องการจำเป็นเป็นขั้นตอนแรก เพราะจะทำให้ได้ข้อมูลสำคัญไปวางแผนการทำงานวิจัยเพื่อพัฒนาชุดพัฒนาวิชาชีพครูให้ตอบสนองความต้องการของครูได้อย่างถูกต้องเหมาะสม สามารถกำหนดเนื้อหาของชุดพัฒนาวิชาชีพภายใต้ขอบเขตความรู้ความเข้าใจด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษในชั้นเรียนเรียนรวมที่เรียงลำดับความจำเป็นทั้ง 5 ประเด็น คือ 1) ด้านความเข้าใจลักษณะความต้องการพิเศษ 2) ด้านการวิเคราะห์ผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษในชั้นเรียนเรียนรวม 3) ด้านการปรับวิธีการจัดการเรียนรู้ 4) ด้านการปรับ

สิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ และ 5) ด้านปรับวิธีการประเมินผลการเรียน ซึ่งจากผลการประเมินความเหมาะสม พบว่า ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าทุกองค์ประกอบของโครงสร้างชุดพัฒนาวิชาชีพครูมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากการเชื่อมโยงค่าเฉลี่ยการประเมินความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับการเสริมสร้างความรู้ของครูด้านการศึกษาพิเศษที่สำรวจจากครู สอดคล้องกับเนื้อหาที่กำหนดไว้ในหน่วยเรียนรู้ ตรงกับความต้องการของครู และสามารถระบุถึงกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะต้องปฏิบัติระหว่างการพัฒนา และสร้างความชัดเจนต่อผู้เชี่ยวชาญ ดังเช่น สุวิมล ว่องวานิช (2558) กล่าวว่า การประเมินความต้องการจำเป็นนั้น เป็นการประเมินเพื่อกำหนดความแตกต่างของสภาพที่เกิดขึ้นกับสภาพที่ควรจะเป็น แล้วนำผลที่ได้มาวิเคราะห์หาสิ่งที่เกิดขึ้นจริงนั้น มีสิ่งใดควรจะต้องเปลี่ยนแปลงบ้าง ซึ่งการประเมินความต้องการจำเป็นทำให้ได้ข้อมูลที่น่าไปสู่การเปลี่ยนแปลงกระบวนการจัดการศึกษา สอดคล้องกับ โสรจจะ มีทรัพย์มัน, ชนิตา มิตรานันท์ และ ศิริพันธ์ ศรีวันยังค์ (2563: 147–165) ได้ทำการศึกษาความต้องการจำเป็นด้วยการใช้แบบสอบถามสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวังของครูต้องการสร้างเสริมการดูแลสุขภาพและความปลอดภัยสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในชั้นเรียนร่วม เพื่อเป็นข้อมูลและแนวทางให้โรงเรียนเรียนร่วมสังกัดกรุงเทพมหานคร นำไปใช้ในการสร้างเสริมการดูแลสุขภาพและความปลอดภัยสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในชั้นเรียนร่วมได้สอดคล้องกับตามความต้องการของครู อันจะส่งผลให้นักเรียนได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ โรงเรียนมีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานต่อไป

2. การสร้างชุดพัฒนาวิชาชีพครูในด้านการจัดการเรียนรู้ให้แก่นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในชั้นเรียนเรียนรวม ให้มีคุณภาพโดยให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ พบว่า ชุดพัฒนาวิชาชีพครู มีความเหมาะสมทุกประเด็น โดยทุกองค์ประกอบของโครงสร้างชุดพัฒนาวิชาชีพครู มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ Tyler (1986 อ้างถึงใน อัจฉรา ประเสริฐสิน, 2563) ที่กล่าวว่า การประเมิน คือ การเปรียบเทียบพฤติกรรมเฉพาะอย่างกับจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมที่วางไว้ โดยมีความเชื่อว่า จุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้อย่างชัดเจน รัดกุม และจำเพาะเจาะจง

3. การใช้ชุดพัฒนาวิชาชีพครูในด้านการจัดการเรียนรู้ให้แก่เรียนที่มีความต้องการพิเศษในชั้นเรียนเรียนรวม จากการเปรียบเทียบความรู้ของครูที่เข้ารับการอบรม พบว่าหลังการทดลองใช้ชุดพัฒนาวิชาชีพครู ครูมีความรู้สูงขึ้นมากกว่าก่อนการใช้ชุดพัฒนาวิชาชีพครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 นั่นคือ ครูมีสมรรถนะหลักทั้ง 5 ด้านเพิ่มขึ้น ทั้งนี้อาจกล่าวได้ว่า ระหว่างที่ใช้ชุดพัฒนาวิชาชีพครู ได้ร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่ระบุไว้ในชุดพัฒนาวิชาชีพครู โดยใช้กรณีศึกษาที่เป็นสถานการณ์ของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษประเภทต่าง ๆ ในชั้นเรียนเรียนรวม ครูมีส่วนร่วมแบบการเรียนรู้เชิงรุก (active learning) เช่น การอภิปราย การระดมสมองที่เกี่ยวข้องกับกรณีศึกษา เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน ซึ่งทำให้ครูเข้าใจแนวคิดต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการศึกษากรณีศึกษา และสามารถเชื่อมโยงทฤษฎีและความรู้สู่การปฏิบัติการแก้ปัญหาจากสถานการณ์จริง ซึ่งสอดคล้องกับ Ingrid

Helleve, Liv Eide, and Marit Ulvik (2021) ที่กล่าวว่า การใช้กรณีศึกษาในการพัฒนาวิชาชีพครู เป็นการเตรียมความพร้อมให้ครูในการเผชิญสถานการณ์ที่ใหม่หรือไม่คุ้นเคย มีการคิดวิเคราะห์ เสนอแนวทางแก้ไขปัญหา ตัดสินใจ มีการสะท้อนคิดจากผลของทางเลือก และการเรียนรู้แบบกลุ่ม ซึ่งทำให้ครูสามารถนำความรู้มาใช้ในสถานการณ์จริงหรือเชื่อมโยงทฤษฎีเข้ากับการฝึกภาคปฏิบัติได้อย่างไรก็ตาม การวิจัยครั้งนี้มีข้อจำกัดในเรื่องจำนวนผู้เข้าร่วมในการวิจัย เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ทำให้การเก็บข้อมูลมีการเลื่อนกำหนดและมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดกิจกรรมภายใต้หน่วยเรียนรู้เป็นรูปแบบออนไลน์ ทำให้ผู้เข้าร่วมจำนวนหนึ่งไม่สะดวกในการเข้าร่วมการวิจัย ดังนั้น เพื่อให้ผลการวิจัยสามารถนำไปใช้ในการการอ้างอิงสรุปผลการวิจัย (generalization) ควรมีการเพิ่มจำนวนกลุ่มตัวอย่างให้มากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ในการใช้ชุดพัฒนาวิชาชีพครูในด้านการจัดการเรียนรู้ให้แก่นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ควรมีการปฐมนิเทศหรือประชุมเพื่อสร้างความเข้าใจว่ากิจกรรมและชิ้นงานต่าง ๆ ครูสามารถกระทำควบคู่ได้ในการทำงานปกติ โดยการนำความรู้ วิธีการ เทคนิค ไปปรับใช้ให้เหมาะกับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในชั้นเรียน รวมทั้ง มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ระหว่างครูที่เข้าร่วม ทั้งนี้ เพื่อไม่ให้ครูผู้เข้าร่วมพัฒนาวิชาชีพรู้กังวลว่ามีภาระมากขึ้นหรือต้องทำงานที่นอกเหนือไปจากการสอนปกติ
2. ในการจัดฝึกอบรมแบบออนไลน์ที่มีกิจกรรมการระดมสมองหรือการอภิปราย อาจใช้กระดานสนทนา (discussion board) หรือแอปพลิเคชันอื่น ๆ ที่สนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน (collaborative learning) เพื่อเป็นช่องทางให้ครูแลกเปลี่ยนข้อมูล ประสบการณ์ และแสดงความคิดเห็นนอกเหนือจากเวลาที่ได้พบในขณะฝึกอบรมออนไลน์ เนื่องจากครูหลายคนเมื่อนำความรู้ที่ได้จากการฝึกอบรมไปใช้จริงในห้องแล้วอาจมีประเด็น หรืออาจมีข้อคิดเห็นที่จะนำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับครูคนอื่น ๆ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบผลการใช้ชุดพัฒนาวิชาชีพครูที่มีการจัดกิจกรรมหลากหลายรูปแบบ อาทิ รูปแบบในสถานที่ รูปแบบออนไลน์ และรูปแบบผสมผสาน (Blended learning) เพื่อให้สามารถปรับใช้ได้ตามความเหมาะสมและข้อจำกัดของบริบทโรงเรียนหรือสถานการณ์ต่าง ๆ
2. ควรมีการวิจัยพัฒนาเพื่อพัฒนาวิชาชีพหรือหลักสูตรด้านการจัดการศึกษาพิเศษที่เหมาะสมกับบทบาทผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษานอกจากครู ซึ่งจะมีจุดมุ่งหมายและสมรรถนะ

เพื่อการปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน อาทิ ผู้บริหารสถานศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาอื่น (ศึกษานิเทศก์)

3. ควรมีการศึกษาพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมด้านการจัดการเรียนรู้ให้แก่นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในชั้นเรียนเรียนรวมผ่านระบบออนไลน์หรือทำเป็นโมดูล เพื่อให้ครู นิสิตนักศึกษาครู สามารถศึกษาเพิ่มเติมได้สะดวก สามารถรองรับผู้สนใจได้เป็นจำนวนมาก สามารถเข้าถึงได้ง่ายโดยไม่มีข้อจำกัดในเรื่องเวลาและสถานที่

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2559). **กรอบทิศทางแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560–2574**. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร. (2562). **ข้อมูลข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร**. ค้นเมื่อวันที่ 18 มกราคม 2564 จาก <http://www.bkkp.go.th/season2/>
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2559). **รายงานจำนวนนักเรียนพิการเรียนรวม รวมทุกสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา แยกตามระดับชั้น**. กรุงเทพฯ: สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2546). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562). **การติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาเรียนรวมสำหรับเด็กพิการและเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ**. กรุงเทพฯ: 21 เซ็นจูรี.
- สมบูรณ์ สุริยวงศ์ และคณะ. (2550). **Educational Research and Statistics: วิจัยและสถิติทางการศึกษา**. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2558). **การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- โสรัจจะ มีทรัพย์มัน และคณะ. (2563). **การศึกษาสภาพปัญหา ความต้องการจำเป็น และแนวทางในการสร้างเสริมการดูแลสุขภาพและความปลอดภัยสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในชั้นเรียนร่วม**. วารสารวิธีวิทยาการวิจัย, 33(2): 147–165.
- อจศรา ประเสริฐสิน. (2563). **เครื่องมือการวิจัยทางการศึกษาและสังคมศาสตร์**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Helleve, I., Eide, L., & Ulvik, M. (2021). *Case-based teacher education preparing for diagnostic judgment*. *European Journal of Teacher Education*, DOI: 10.1080/02619768.2021.1900112.

Yamane, T. (1967). *Statistics: An Introductory Analysis*. 2nd ed. New York: Harper and Row.